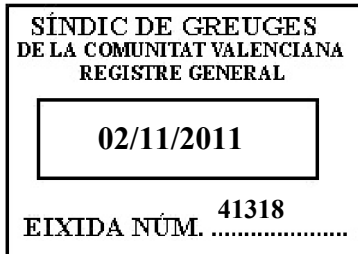

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Conselleria de Economía, Hacienda y Empleo
Hble. Sr. Conseller
C/ Palau, 14
VALENCIA - 46003 (Valencia)

=====
Ref. Queja nº 1108838
=====

(Assumptes: discriminació lingüística. No-ús del valencià.)

Hble. Sr. Conseller,

Vam rebre en esta institució un escrit signat per la Sra. (...), que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment ens manifestava els fets i les consideracions següents:

- "Que després de rebre notificació de l'oficina liquidadora de Novelda, depenent de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació, va comunicar la seua voluntat de rebre les informacions en valencià, mitjançant escrit de 2/03/2011.
- Que el dia 9/03/2011 l'Administració va contestar la petició de la interessada, i li va comunicar que: *"se remite esta resolución en Castellano por ser la lengua cooficial en la Comunidad Valenciana, pudiéndose utilizar, a elección de las partes, el Castellano y el Valenciano en las comunicaciones que se practiquen"*.
- Que la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià (LUEV) estableix en el seu article 11.2: *"De la mateixa manera, qualsevol que siga la llengua oficial usada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i altres actuacions es faran en la llengua indicada pels interessats"*.
- Que la declaració d'Ares del Maestrat aprovada l'1 d'octubre de 2003 estableix: *"les comunicacions, cartes, notificacions etc., que envien les conselleries als ciutadans residents d'un municipi de predomini lingüístic valencià, segons l'article 35 de la LUEV, es redactaran en les dos llengües oficials, i haurà de figurar-hi en primer lloc el valencià, i en segon lloc el castellà"*. No obstant això, la LUEV declara al seu article 35 a Onil com a municipi de predomini lingüístic valencià."

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, i perquè ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit.

La comunicació rebuda de la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública donava compte del següent:

«(...) Com a conseqüència de les actuacions realitzades, i prenent com a base l'informe que el 25 de juliol del 2011 va emetre la directora general de Tributs i Jocs, s'informa el següent:

“En primer lloc, i pel que fa a la tramitació administrativa a què es referix la queixa, amb data 25 de juliol de 2008, es va atorgar davant del notari de Novelda (...) escriptura amb número de protocol (...), per la qual el senyor (...), la seua esposa i la senyora (...) i la senyora (...) donaven a la senyora (...), una planta diàfana situada en (...). Presentada esta en l'Oficina Liquidadora de Novelda, es va obrir el corresponent expedient (...).

La normativa reguladora de 'Impost sobre Successions i Donacions establix que l'administració podrà, en tot cas, comprovar el valor real dels béns i drets transmesos, per qualsevol dels mitjans de comprovació establits en l'article 57 de la Llei 58/03, de 17 de desembre, General Tributària (en endavant LGT). En virtut d'això, es va trametre l'expedient per l'òrgan gestor al Servei de Valoració de la Direcció Territorial d'Economia i Hisenda d'Alacant, el qual va emetre el dictamen de valoració corresponent. Posteriorment, el dia 24 de febrer de 2011, l'Oficina Liquidadora de Novelda, va notificar a la contribuent l'inici del procediment de comprovació dels valors i el tràmit d'al·legacions.

En data 3 de març de 2011, es va rebre en l'Oficina Liquidadora de Novelda, escrit redactat en llengua valenciana, en el qual la senyora (...) manifestava la seua disconformitat amb la proposta de valoració realitzada, per entendre que, atès l'estat en què es trobava l'immoble, el seu valor no podia ser el comprovat pel Servei de Valoració, i en l'últim paràgraf del seu escrit sol·licitava que totes les comunicacions li foren dirigides, d'ara en endavant, de manera íntegra i exclusiva en valencià.

El dia 9 de març del 2011, la contribuent va comparèixer en l'Oficina Liquidadora de Novelda a efectes de la posada de manifest de l'expedient i la seua consulta correlativa, i va mostrar la seua disconformitat amb la valoració realitzada mitjançant escrit d'al·legacions que li van ser desestimades, i es va girar liquidació provisional en data 9 de març de 2011. En la comunicació desestimària d'al·legació es comunicava en el seu encapçalament que: “es tramet esta resolució en castellà per ser la llengua cooficial a la Comunitat Valenciana, i es poden utilitzar, a elecció de les parts, el castellà i el valencià en les comunicacions que es practiquen”.

Amb data 7 d'abril del 2011, es va rebre en l'Oficina Liquidadora de Novelda, escrit per mitjà del que la interessada interposava recurs de reposició contra la valoració realitzada i la liquidació subsegüent que portava causa, sol·licitant l'anul·lació de la liquidació per no estimar-la procedent. En el mateix escrit, manifestava el següent: “que en l'escrit anterior i previ al recurs que ara s'interposava, simplement es feia constar la disconformitat quant a la valoració i sobretot un dret constitucional que pareix que eixa oficina liquidadora de la Generalitat Valenciana desconeix totalment o pareix desconèixer com és el dret a què l'administrat, per tant, una vegada coneguda per l'entitat la voluntat de l'administrat queda totalment nul de ple dret utilitzar el castellà quan l'administrat ha expressat fefaentment la seua voluntat que totes les comunicacions es realitzen en valencià”.

El dia 7 d'abril del 2011, es va dictar acord pel qual s'estimava en part el recurs de reposició i s'enviava l'expedient al Servei de Valoració per a la seua reconsideració i, si és el cas, rectificació de la valoració que al seu dia es va efectuar. Esta resolució es va enviar per correu certificat amb justificant de recepció a la recurrent, i va ser rebuda pel senyor (...) el dia 27 d'abril de 2011.

Amb data 26 d'abril del 2011, el Servei de Valoració va emetre resposta a la sol·licitud de la reconsideració tramesa per l'Oficina Liquidadora de Novelda, manifestant que mantenia la valoració realitzada i que en esta s'havia tingut en compte la seua qualitat de ser una planta diàfana sense distribució, instal·lacions..., i que esta circumstància responia l'aplicació dels valors de repercussió utilitzats (els corresponents a garatge trastrer, no a vivenda), per això, en data 4 de maig de 2011, es va dictar acord de desestimació i d'alçament de la suspensió de la liquidació, i es comunica a la senyora (...) el nou termini d'ingrés del deute tributari i la possibilitat d'interposar contra este reclamació economicoadministrativa davant del TEAR en el termini d'un mes a partir de l'endemà de la seua recepció. Estel acord es va enviar per correu certificat amb justificant de recepció a la recurrent, i va ser rebut pel senyor (...) el dia 11 de maig de 2011.

En segon lloc, i pel que fa a la sol·licitud de la interessada que se li practicaren les notificacions relatives a l'expedient en qüestió en valencià, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana estableix en l'article 6 que: “1. La llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, igual que ho és el castellà, que és l'idioma oficial de l'Estat...”. D'altra banda, l'article 9.2 de l'Estatut esmentat assenyala que: “Tots els ciutadans tenen dret que les administracions públiques de la Generalitat tracten els seus assumptes de manera equitativa i imparcial i en un termini raonable i a gaudir de servicis públics de qualitat. Així mateix, els ciutadans valencians tindran dret a dirigir-se a l'administració de la Comunitat Valenciana en qualsevol de les seues dos llengües oficials i rebre resposta en la mateixa llengua utilitzada”.

D'acord amb l'article 34.1.d) de la LGT: “Constituïxen drets dels obligats tributaris entre altres, els següents: d. Dret a utilitzar les llengües oficials

en el territori de la seua comunitat autònoma, d'acord amb el que preveu l'ordenament jurídic i de conformitat amb l'article 11 de la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià: "1. En aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en les quals havent-hi altres interessats així ho manifestaren, l'administració actuant, haurà de comunicar-los quant a ells els afecte en la llengua oficial en què s'haguera iniciat. 2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, en els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions es faran en la indicada pels interessats".

Consegüentment, i atenent els preceptes reproduïts, cal concloure que sent la comprovació de valors un procediment iniciat d'ofici per l'administració, d'acord amb el que disposa l'article 134 de la LGT, al manifestar senyora (...) la seua voluntat que les comunicacions se li dirigiren íntegrament en valencià, l'Oficina Liquidadora de Novelda, hauria d'haver atés esta petició, sense que el seu incompliment implique la nul·litat de l'acte, ja que els fets descrits no incorren en cap de les causes de nul·litat previstes en l'article 217 de la LGT, ni han produït indefensió a la interessada, per la qual cosa s'ha advertit a l'Oficina Liquidadora en qüestió de la seua delegació d'atendre la voluntat dels interessats en este punt.

En tot cas, és ferma voluntat de l'Administració Tributària Valenciana complir amb el deure legal de respectar en tots els procediments tributaris o en qualsevol altra forma de relació amb els administrats, la llengua elegida per estos".»

La interessada, a qui vam donar trasllat de la comunicació rebuda, va ratificar íntegrament el seu escrit inicial de queixa, per la qual cosa passem a resoldre l'expedient amb les dades que hi consten. Per això, li demanem que considere els arguments que li exposem seguidament i que constitueixen els fonaments de la resolució amb què concloem.

En la present queixa, la interessada planteja dues qüestions, l'una relativa a un expedient de comprovació de valors, iniciat d'ofici per l'Administració, de conformitat amb el que hi ha previst en l'article 134 de la Llei general tributària, com a conseqüència d'una escriptura de donació de data 25 de juliol de 2008, atorgada a favor seu, i sobre la qual esta institució no pot pronunciar-se, ja que de conformitat amb l'article 17.2 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, el Síndic de Greuges no pot entrar en l'examen individual d'aquelles queixes sobre les quals hi haja pendent una resolució administrativa o judicial definitiva, i l'haurà de suspendre si, una vegada iniciada la seua actuació, la persona interessada interposa una denúncia, querrela o demanda davant els tribunals ordinaris sobre els mateixos fets.

En este sentit, consta acreditat que la interessada, amb data 3 de juny de 2011 i davant el TEAR, va interposar una reclamació economicoadministrativa contra la valoració feta per l'Oficina Liquidadora de Novelda, i per això esta institució no es pronuncia sobre les raons apuntades.

La segona qüestió plantejada per la interessada és la relativa a la vulneració dels seus drets lingüístics, per considerar que havia manifestat la seua voluntat que totes les comunicacions que se li practicaren foren en valencià. Sobre això hem de fer les consideracions següents:

La Generalitat Valenciana, en compliment del manament estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

La citada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat Valenciana i, especialment, la recuperació del valencià, definit com "llengua històrica i pròpia del nostre poble", i d'una altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no solament l'idioma castellà sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar notablement l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma cooficial propi han legislat en la matèria, mitjançant lleis denominades de normalització lingüística, a fi de fomentar l'ús de la llengua cooficial (especialment en aquells àmbits oficials: administració pública, educació, mitjans de comunicació, etc.) amb l'objectiu que esta assolisca cotes similars a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial en tot el territori de l'Estat.

Esta necessitat de potenciar la presència lingüística del valencià en l'àmbit de la nostra Comunitat i, especialment, en la vida social i oficial dels valencians, determina que el Govern valencià es trobe autoritzat per a dissenyar polítiques directament encaminades a fomentar l'ús del valencià, per això la posada en pràctica d'estratègies normalitzadores, qualificables com el normal desenvolupament de les previsions contingudes en la Constitució espanyola, que considera la riquesa de les distintes modalitats lingüístiques d'Espanya com a patrimoni cultural objecte d'especial respecte i protecció, i en l'Estatut d'Autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià, per la qual cosa l'Administració pública valenciana està obligada a garantir la normalització lingüística.

En particular, este dret a la no-discriminació per motius lingüístics apareix expressament consagrat en el paràgraf tercer de l'article 7.e del nostre Estatut d'autonomia ("ningú no podrà ser discriminat per raó de la seua llengua").

Per la seua banda, i en l'àmbit de les relacions oficials, este principi general de no-discriminació es concreta, en l'article 11 de la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, en el dret que assistix cada ciutadà a triar, en les actuacions iniciades a instància de part, la llengua en la qual desitgen que l'Administració els comuniquen aquells aspectes que els interessin, i en les actuacions iniciades d'ofici, en el dret a indicar la llengua en la qual desitgen que l'Administració es comuniquen amb ells, siga quina siga la llengua en la qual esta haguera estat iniciada. Amb tot això, a més a

més, es reitera el mandat contingut, a escala estatal, en l'article 36 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, sobre la llengua que cal emprar en la tramitació dels procediments administratius.

Partint d'estos fonaments legals, resulta evident el dret que assistix a la promotora de la queixa a sol·licitar que les comunicacions practicades per l'administració siguen portades a terme en la llengua sol·licitada (en este cas, el valencià). Des d'este punt de vista, la realització de comunicacions exclusivament en castellà portades a terme una vegada que l'administrat ha manifestat la seua voluntat que les dites comunicacions es practicaren en valencià, constituïx una limitació del dret reconegut als ciutadans i, per tant, una extralimitació no justificada en el disseny de les polítiques de normalització.

En efecte, el disseny de polítiques de normalització lingüística, autoritzades i plenament legals d'acord amb la normativa vigent, atesa la necessitat existent de recuperar el patrimoni lingüístic dels valencians de la situació de desigualtat en la qual es troba immers davant el castellà, troba com a límit lògic els drets reconeguts constitucionalment, estatutàriament i legalment als ciutadans d'esta comunitat. En definitiva, la normalització lingüística no pot aconseguir-se ni ha de fer-ho sobre la base de la infracció de les disposicions vigents.

Per tot això, l'Administració pública ha de trobar, a l'hora d'elaborar les necessàries polítiques de normalització lingüística, el punt de just equilibri entre les necessitats de fomentar i potenciar l'ús social i oficial del valencià, i retornar-lo a una situació d'igualtat amb el castellà, i els drets lingüístics reconeguts a tots els valencians, siga quina siga la seua realitat idiomàtica. Un punt d'equilibri que, la majoria de vegades, es trobarà en la remissió de documents bilingües, fins i tot amb preferència (a través de la seua ubicació en primer lloc, lletra més gran o negreta) del valencià, amb la finalitat d'assolir els objectius de normalització.

I, evidentment, este dret no se li va respectar, a la promotora de la queixa, ja que, tenint en compte que la comprovació de valors és un procediment iniciat d'ofici per l'Administració, de conformitat amb el que disposa l'article 134 de la LGT, quan la Sra. (...) va manifestar la seua voluntat que les comunicacions se li dirigiren en íntegrament en valencià, l'Oficina Liquidadora de Novelda hauria d'haver atés la seua petició.

No obstant això anterior, esta institució dóna per acceptats els arguments esgrimits per la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública en el seu informe, en el sentit que este incompliment i la vulneració de drets lingüístics implique, tal com pretenia la Sra. (...), la nul·litat de l'acte, ja que *“los hechos descritos no incurren en ninguna de las causas de nulidad previstas en el artículo 217 de la LGT ni han producido indefensión a la interesada”* i, d'altra banda, el castellà és la llengua oficial de l'Estat i cooficial a la Comunitat Valenciana, i tots els espanyols tenen l'obligació de conèixer-la.

De conformitat amb tot el que hem dit més amunt, i amb l'art. 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, **SUGGERIM a la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública** que, en casos com el que ens ocupa, adopte les mesures que siguen necessàries per a garantir, en tot cas, el respecte dels drets lingüístics dels valencians, i complir el deure legal de respectar en tots els procediments tributaris o en qualsevol altra forma de relació amb els administrats la llengua que estos trien.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraïm que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el suggeriment que fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

En transcórrer el termini d'una setmana, al qual es fa referència en el paràgraf anterior, esta resolució serà inclosa en la pàgina web de la institució.

Atentamente, le saluda

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana